

Environmental pollution is described as the **contamination of the earth or atmosphere system's physical and biological components to the point** where **normal environmental processes are negatively affected**. **Air pollution, water pollution, and land pollution** are the **three major types of pollution**, as defined by the environment. Specific types of pollutants, such as noise pollution, thermal pollution, light pollution, and plastic pollution, are also a worry in modern civilization. This article will explain to you **Environmental Pollution** which will be helpful in preparing the Environment Syllabus for the MPSC Civil Service exam.

पर्यावरणीय प्रदूषणाचे वर्णन पृथ्वी किंवा वातावरण प्रणालीच्या भौतिक आणि जैविक घटकांचे दूषित असे केले जाते जेथे सामान्य पर्यावरणीय प्रक्रियांवर नकारात्मक परिणाम होतो. वायू प्रदूषण, जल प्रदूषण आणि जमीन प्रदूषण हे पर्यावरणाद्वारे परिभाषित केल्यानुसार प्रदूषणाचे तीन प्रमुख प्रकार आहेत. ध्वनी प्रदूषण, औष्णिक प्रदूषण, प्रकाश प्रदूषण आणि प्लास्टिक प्रदूषण यासारखे विशिष्ट प्रकारचे प्रदूषक देखील आधुनिक सभ्यतेत चिंतेचे विषय आहेत. हा लेख तुम्हाला पर्यावरण प्रदूषण बद्दल समजावून सांगेल जे MPSC नागरी सेवा परीक्षेसाठी पर्यावरण अभ्यासक्रम तयार करण्यासाठी उपयुक्त ठरेल.

What is Environmental Pollution?

- Environmental Pollution is defined as **any unfavourable change in the physical, chemical, or biological properties of air, land, water, or soil**.
- Pollutants are the agents that cause such an unfavourable change.
- Pollutants are **solid, liquid, or gaseous substances** that are present in greater concentration than in natural abundance and are produced as a result of human activities or natural occurrences.
- Pollution is the **degradation of the environment caused by the addition of harmful materials (pollutants)** to it.

पर्यावरण प्रदूषण म्हणजे काय?

- हवा, जमीन, पाणी किंवा माती यांच्या भौतिक, रासायनिक किंवा जैविक गुणधर्मांमध्ये होणारे कोणतेही प्रतिकूल बदल म्हणजे पर्यावरणीय प्रदूषण.
- प्रदूषक हे असे प्रतिकूल बदल घडवून आणणारे घटक आहेत. प्रदूषक हे घन, द्रव किंवा वायू पदार्थ आहेत जे नैसर्गिक विपुलतेपेक्षा जास्त एकाग्रतेमध्ये उपस्थित असतात आणि मानवी क्रियाकलाप किंवा नैसर्गिक घटनांमुळे तयार होतात. प्रदूषण म्हणजे त्यात हानिकारक पदार्थ (प्रदूषक) मिसळल्याने पर्यावरणाचा होणारा न्हास होय.

Air Pollution

- Any **physical, chemical, or biological alteration in the air** is referred to as air pollution.
- Pollution of the air by **toxic gases, dust, and smoke** has a significant impact on plants, animals, and humans.
- In the atmosphere, there is a specific percentage of gasses. A **change in the composition of these gasses**, whether positive or negative, is **detrimental to survival**.
- As a result of this **imbalance in the gaseous composition**, the earth's temperature has risen, **causing global warming**.

वायू प्रदूषण

- हवेतील कोणत्याही भौतिक, रासायनिक किंवा जैविक बदलांना वायू प्रदूषण असे म्हणतात. विषारी वायू, धूळ आणि धुरामुळे हवेच्या प्रदूषणाचा वनस्पती, प्राणी आणि मानवांवर लक्षणीय परिणाम होतो.
- वातावरणात वायूंची विशिष्ट टक्केवारी असते. या वायूंच्या रचनेतील बदल, सकारात्मक किंवा नकारात्मक, जगण्यासाठी हानिकारक आहे.
- वायूंच्या रचनेतील या असंतुलनाचा परिणाम म्हणून, पृथ्वीचे तापमान वाढले आहे, ज्यामुळे ग्लोबल वार्मिंग होते.

Water Pollution

- Water pollution is the **release of pollutants into underground groundwater or into lakes, streams, rivers, estuaries, and seas** to the extent that the contaminants interfere with the productive use of the water or with the natural functioning of ecosystems.
- Water pollution can also involve the **discharge of energy, such as radiation or heat, into bodies of water**, in addition to the release of things such as chemicals, debris, or germs.
- Water is eventually contaminated by all types of pollution. Either **point sources or non-point sources** contribute to water pollution.

जल प्रदूषण

- जलप्रदूषण म्हणजे प्रदूषकांना जमिनीखालील भूजलात किंवा तलाव, नाले, नद्या, मुहाने आणि समुद्रांमध्ये सोडणे ज्या प्रमाणात दूषित घटक पाण्याच्या उत्पादक वापरामध्ये किंवा पर्यावरणाच्या नैसर्गिक कार्यामध्ये व्यत्यय आणतात.
- जलप्रदूषणामध्ये रसायने, मोडतोड किंवा जंतू यासारख्या गोष्टी सोडण्याव्यतिरिक्त, विकिरण किंवा उष्णता यासारख्या उर्जेचा पाण्याच्या शरीरात विसर्जन देखील होऊ शकतो.
- सर्व प्रकारच्या प्रदूषणामुळे पाणी अखेरीस दूषित होते. एकतर बिंदू स्रोत किंवा नॉन-पॉइंट स्रोत जल प्रदूषणात योगदान देतात.

Soil Pollution

- Soil pollution is defined as the "**adding of substances to the soil that has a negative impact on the physical, chemical, and biological aspects of the soil and lowers its productivity.**"
- It's a build-up of poisonous compounds, chemicals, salts, radioactive materials, or disease-causing agents in the soil that harm plant development and human and animal health.
- Soil naturally contains a few harmful chemicals. The amounts of contaminants found naturally in soil are not high enough to constitute a risk.

भूमी प्रदूषण

- मातीच्या प्रदूषणाची व्याख्या "मातीमध्ये असे पदार्थ जोडणे ज्यामुळे मातीच्या भौतिक, रासायनिक आणि जैविक पैलूंवर नकारात्मक परिणाम होतो आणि त्याची उत्पादकता कमी होते."
- हे विषारी संयुगे, रसायने, क्षार, किरणोत्सर्गी पदार्थ किंवा मातीमध्ये रोग निर्माण करणारे घटक आहेत जे वनस्पतींच्या विकासास आणि मानवी आणि प्राण्यांच्या आरोग्यास हानी पोहोचवतात.
- मातीमध्ये नैसर्गिकरित्या काही हानिकारक रसायने असतात. मातीमध्ये नैसर्गिकरित्या आढळणाऱ्या दूषित घटकांचे प्रमाण धोका निर्माण करण्याइतके जास्त नसते.

Noise Pollution

- Any undesired or irritating sound that impacts the health and well-being of humans and other organisms is referred to as **noise pollution**.
- Noise pollution is an unseen threat. It cannot be seen, although it is present both on land and beneath the water.
- **Decibels** are a unit of measurement for sound. There are a variety of sounds in the environment, ranging from rustling leaves (20 to 30 decibels) to thunderclaps (120 dB) to a siren's cry (120 to 140 decibels).

ध्वनी प्रदूषण

- कोणताही अवांछित किंवा त्रासदायक आवाज जो मानव आणि इतर जीवांच्या आरोग्यावर आणि कल्याणावर परिणाम करतो त्याला ध्वनी प्रदूषण म्हणतात.
- ध्वनी प्रदूषण हा न पाहिलेला धोका आहे. हे जमिनीवर आणि पाण्याच्या खाली दोन्ही ठिकाणी असले तरी ते पाहिले जाऊ शकत नाही.
- डेसिबल हे आवाज मोजण्याचे एकक आहे. वातावरणात निरनिराळे ध्वनी आहेत, ज्यात पानांचा आवाज (20 ते 30 डेसिबल) पासून ते गडगडाट (120 dB) ते सायरनचा आवाज (120 ते 140 डेसिबल) पर्यंत आहे.

Conclusion

Pollution reduction necessitates environmental, political, and economic leadership. Developed countries must work to reduce and recycle their waste while developing countries must work to strengthen their economies without harming the environment. Developed and developing countries must collaborate to achieve the common goal of preserving the environment for future generations. Future with low pollution levels will require more efforts to reduce pollution, as well as competent and well-coordinated institutional capability.

निष्कर्ष

प्रदूषण कमी करण्यासाठी पर्यावरणीय, राजकीय आणि आर्थिक नेतृत्व आवश्यक आहे. विकसित देशांनी त्यांचा कचरा कमी करण्यासाठी आणि पुनर्वापर करण्यासाठी काम केले पाहिजे तर विकसनशील देशांनी पर्यावरणाला हानी न पोहोचवता त्यांची अर्थव्यवस्था मजबूत करण्यासाठी काम केले पाहिजे. विकसित आणि विकसनशील देशांनी भविष्यातील पिढ्यांसाठी पर्यावरणाचे रक्षण करण्याचे समान उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी सहकार्य केले पाहिजे. कमी प्रदूषण पातळीसह भविष्यात प्रदूषण कमी करण्यासाठी अधिक प्रयत्नांची तसेच सक्षम आणि सुसमन्वित संस्थात्मक क्षमता आवश्यक असेल.